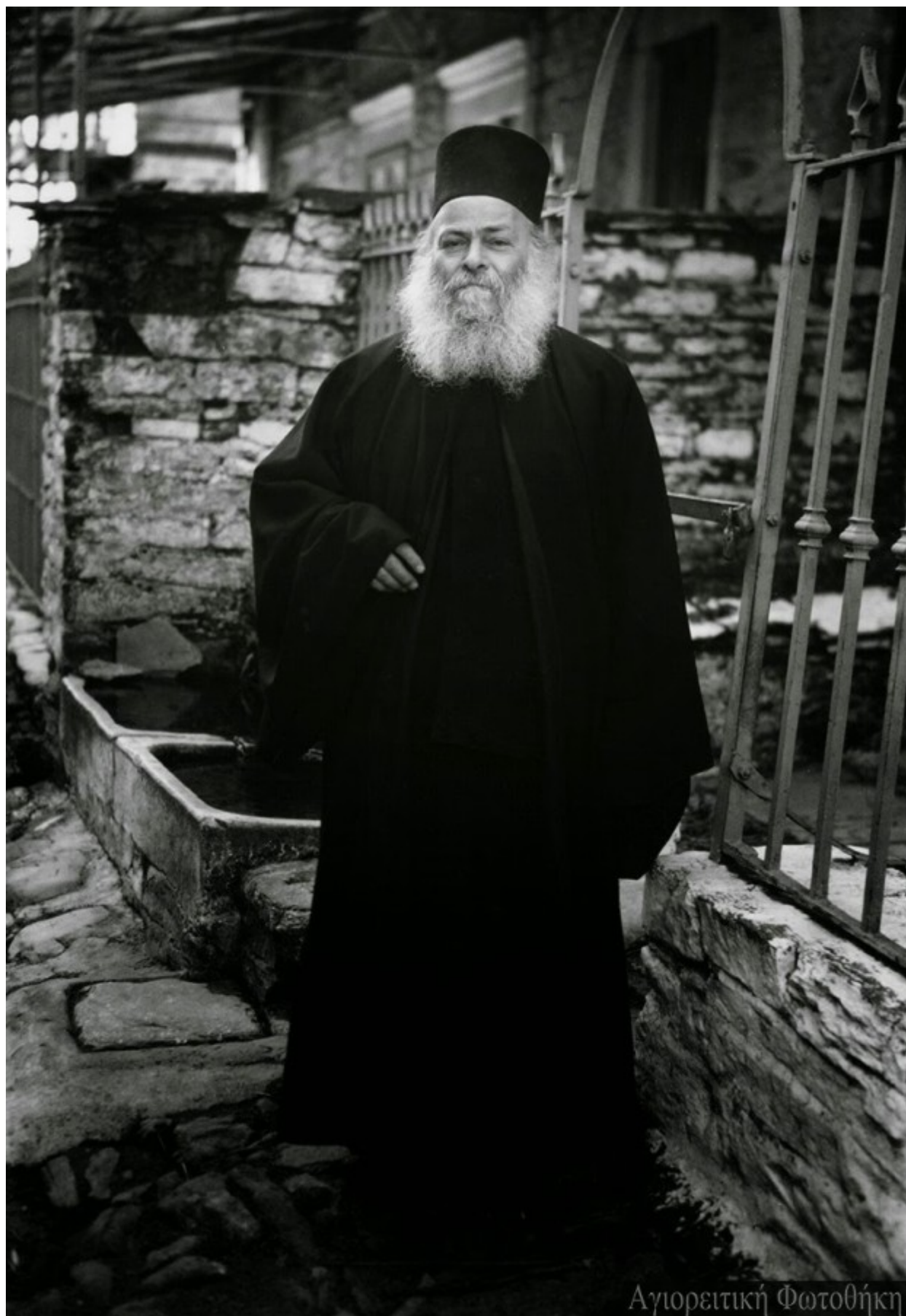

21 Μαρτίου 2015

Εφραίμ μοναχός Γρηγοριάτης (1906-1991)

[Μέρος 3ο]

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές](#)

Αγιορειτική Φωτοθήκη

Εφραίμ μοναχός Γρηγοριάτης (1906-1991)
(Φωτογράφος: Χρήστος Ζέγκος)

Μοναχού Δαμασκηνού Γρηγοριάτου

-Τι ενθυμείσθε, πάτερ Εφραίμ, από τις τελευταίες στιγμές της ζωής του Γέροντος Αρτεμίου;

-Εγώ τον υπηρέτησα ως νοσοκόμος αρκετό καιρό στα τελευταία του και τον έβλεπα πάντοτε χαρούμενο, ειρηνικό και προσευχόμενο. Κάποτε τον ερώτησα:

-Πως αισθάνεσαι, πάτερ Αρτέμιο, θα εύρη έλεος η ψυχή σου στο Ουρανό;

-Ήχομεν χρηστάς ελπίδας, πάτερ Εφραίμ, μου είπε.

Ηταν παραμονή της Μεταμορφώσεως, όταν στο Μοναστήρι μας είχε έλθει ο Μητροπολίτης Μιλητουπόλεως Ίερόθεος, να χοροστατίσει στην αγρυπνία. Ο Γέρο-Αρτέμιος, ο οποίος προείδε τον θάνατό του, είχε εγκαίρως ειδοποιήσει τον Γέροντά μας Παπά-Θανάση, ότι σε λίγο αναχωρεί και να στείλη τους όλους τους Πατέρες να τον συγχωρέσουν και να ανταλλάξουν τον τελευταίο αδελφικό ασπασμό.

Πράγματι την παραμονή της Δεσποτικής αυτής εορτής, οι Πατέρες τον επεσκέπτοντο από το πρωί και ελάμβανον και έδιναν την συγχώρησι μεταξύ τους.

Ο Ήγούμενος ειδοποίησε και τον Μητροπολίτη να επισκεφθή και ευλογήση τον ετοιμοθάνατο. Πράγματι, όταν πλησίασε κοντά του, σηκώθηκε όρθιος ο Γέρο-Αρτέμιος, και αφού του έσφιξε δυνατά το χέρι, το φίλησε και του είπε χαρούμενος: «Σεβασμιώτατε, φεύγουμε, φεύγουμε, ευλογείτε το ταξίδι μου, καλή αντάμωσι στην άλλη ζωή, την ευχήν σας».

Μιά άλλη φορά ήταν άρρωστος και προσευχόταν στους Αγίους Προστάτας της Μονής, τον Άγιον Νικόλαον, τον Οσιο Γρηγόριο και την Αγία Αναστασία την Ρωμαία. Οπότε, εκεί που με πόνο ψυχής και σώματος ζητούσε την θεία βοήθεια, παρουσιάζεται η Αγία Αναστασία και του λέγει: «γιατί φωνάζεις συνεχώς δεν μπορώ και δεν μπορώ; Τι θέλεις;

-Δεν μπορώ, θέλω τον γιατρό, της είπε.

-Αν θέλεις γιατρό, νάτος· και του έδειξε την εικόνα της που είναι στο παρεκκλήσι της, δίπλα στο γηροκομείο.

Τότε εκείνος επήγε με ευλάβεια και πίστι, επροσκύνησε την εικόνα της, και με λαδάκι από το καντήλι της άλειψε τα μέρη του σώματος όπου πονούσε και αμέσως έγινε τελείως καλά.

-Ήχει ευλογία να μου πήτε κάτι από την ζωή του αιμνήστου Γέροντάς σας, πάτερ Εφραίμ;

-Ο Γέροντάς μου Παπά-Θανάσης, ήταν καλογέρι του παπά Συμεών του

Τριπολιτσιώτου, ο οποίος είναι και ο τρίτος κτίτωρ της Μονής μας. Όταν εγώ ήλθα στο Μοναστήρι, τον Απρίλιο του 1924, ο παπά-Θανάσης είχε αναλάβει 'Ηγούμενος εκείνη την χρονιά από τον Ιανουάριο. Επειδή ήμουν μικρός με συμπαθούσε πολύ, με συμβούλευε και δεν θυμάμαι ποτέ να με μάλωσε.

Πριν από αυτόν ήταν 'Ηγούμενος ο παπά Γιώργης, ο οποίος εκλέχθηκε από την τότε αδελφότητα, αφού ο παπά-Θανάσης που ήταν από τότε υποψήφιος για το αξίωμα αυτό, έφυγε κρυφά για λίγες ημέρες στην 'Αγία Άννα για να το αποφύγει.

Η πατρική του αγάπη με είχε σκλαβώσει, ενώ εγώ σε τίποτα δεν φάνηκα αντάξιος. Κάποτε ως διαβαστής, περνώντας με το βιβλίο, δίπλα στον αρχιερατικό θρόνο, όπου ο Γέροντας έβαζε πάντοτε το μπαστούνι του, με τον μανδύα μου το έρριξα κάτω. Από συνέργεια ίσως του πειρασμού, έσπασε αυτό στα δύο. Παρ' ότι ο Γέροντας δεν είχε άλλο απ' αυτό, εν τούτοις δεν μου έκαμε καμμίαν παρατήρησι.

Κατά την ηγουμενεία του, που διήρκεσε με διακοπές περί τα 17 χρόνια, πέρασε πολλές δοκιμασίες, λόγω του θέματος της μνημονεύσεως του Πατριάρχου, αλλά και μερικών αδελφών, οι οποίοι είχαν τραχύ χαρακτήρα και επλήγωναν ίσως άθελά τους τον πράο και ανεξίκακο Γέροντά μας.

Ήταν άνθρωπος της σιωπής και προσευχής.

Απέφευγε τις συνεχείς εξόδους στον κόσμο για διοικητικά ζητήματα, διότι σ' αυτά είχε ιδιαίτερη φροντίδα ο μακαρίτης Γέρο-Βαρλαάμ. Μα και όταν έβγαινε, ήταν προσεκτικός.

Πολλές φορές για κοντινές αποστάσεις δεν έπαιρνε το τραμ, αλλά εβάδιζε με τα πόδια στον προορισμό του, γιατί δεν ήθελε να συμφύρεται με τον πολύ κόσμο.

Στην εκκλησία ήταν τακτικώτατος. Έπρεπε κάθε πρωί, πριν σημάνη το τρίτο χειροσήμαντρο, να έχη κατέβει στην εκκλησία και να περιμένη τους Πατέρες. Στον εξάψαλμο, περιεφέρετο, όπως και τώρα ο Γέροντάς μας παπά Γεώργιος, με το κερί στα στασίδια, βλέποντας εάν είναι όλοι οι αδελφοί παρόντες. Όσοι απουσίαζαν, έστελνε τον παρηγουμενιάρη ή και μερικές φορές, επήγαινε ο ίδιος και τους ξυπνούσε.

Κάποια φορά αποκοιμήθηκα κι εγώ σαν νέος και ασυνήθιστος μοναχός που ήμουν, και ο Γέροντάς μου ήλθε στο κελλί μου. Με εσκούντησε και μου είπε σε αυστηρό τόνο. Πάτερ Εφραίμ, ακόμη κοιμάσαι; Τα Γεροντάκια είναι όλα στην εκκλησία και προσεύχονται.

Στην εκκλησία ήταν πολύ ιεροπρεπής. Εψαλλε τα συνηθισμένα για τους προεστούς μέλη και σπανίως καθόταν. Στο πρόσωπό του ήταν αποτυπωμένη η αγία πραότητα. Δεν τον θυμάμαι ποτέ να ωργίσθηκε, παρότι δεχόταν από άλλους περιφρονήσεις και επεμβάσεις στα καθήκοντά του. Μας επισκεπτόταν στα διακονήματα συχνά φορώντας πάντα το ράσο του, το επανωκαλύμμαχο και το μπαστούνι στο χέρι. Μας μιλούσε με ένα ταπεινό συγκρατημένο χαμόγελο και πάντοτε με το πάτερ τάδε, με

ευγένεια και καλωσύνη.

Στις διάφορες δουλειές της Μονής, στις οποίες πηγαίναμε όλοι μαζί, τις λεγόμενες «παγκοινιές», πρώτος και προθυμότερος ήταν ο Γέροντάς μας. Εκεί, στα αμπέλια, στους κήπους για την συγκομιδή των καρπών ή τον τρυγητό, ελέγαμε τους χαιρετισμούς της Παναγίας, αρχίζοντας πρώτα από τον Γέροντά μας.

Έάν ερχόταν η ώρα του Έσπερινού τότε ένας από τους αδελφούς στεκόταν όρθιος και τραβούσε τα ανάλογα κομβοσχοίνια για τον Έσπερινό και τον εορταζόμενο Άγιο της ημέρας.

Αγαπούσε να διαβάζη τα πατερικά βιβλία. Μάλιστα κρατούσε σημειώσεις σε μεγάλα τετράδια, μερικά από τα οποία του εζήτησα να μου τα δώση και μου είπε· «Εάν τα ιδώ δεμένα (στο βιβλιοδετείο) θα σου τα δώσω». Καί πράγματι εγώ τα έδεσα και μου τα έδωσε. Σήμερα τα έχουν μερικοί από τους Πατέρες και ένα, το σπουδαιότερο, ο νυν Γέροντάς μας.

Τα καλοκαιρινά απογεύματα, για να ησυχάση λίγο από το βάρος των διοικητικών και ποιμαντικών του καθηκόντων, επήγαινε σε μια σπηλιά πάνω από τον αρσανά, κοντά στο παλιό δρομάκι της Μονής, και εκεί προσευχόταν ή ζωγράφιζε μορφές Άγιων στα τετράδια που κρατούσε σημειώσεις.

Όλοι οι Πατέρες τον είχαν σε ευλάβεια, ακόμη και πολλοί από άλλα Μοναστήρια τον είχαν πνευματικό τους. Ή πραότης και η καλωσύνη του αιχμαλώτιζε τους πάντες, ακόμη και τους πλέον νευρώδεις και ταραχοποιούς.

Κάποια φορά, ο Γέρο-Βαρλαάμ του φέρθηκε όχι σαν υποτακτικός, αλλά σαν δικαστής, αλλά κατόπιν μετάνοιωσε πικρά. Προσέτρεξε κοντά του και γονατιστός του έλεγε:

-Γέροντά μου, άγιε Γέροντα, συγχώρεσέ με γι' αυτό που σου έκανα, αλλά μέσα από την καρδιά σου, ενώ τα δάκρυά του έτρεχαν από τα μάτια του.

-Συγχωρεμένος να είσαι πάτερ Βαρλαάμ.

-Γέροντα, θέλω μέσα από την καρδιά σου να με συγχωρήσης, για ο,τι μέχρι σήμερα έκανα που σε επλήγωσε.

Τι εκάναμε τόσο καιρό; Πού είναι οι καρποί μας;

Την πατρικότητά του προς τα Καλογέρια του την διαπίστωσα ακόμη μια φορά, σε ένα όνειρο που είδα. Κάποτε ως άνθρωπος κι εγώ, έσφαλα και του ζήτησα συγγνώμη, οπότε εκείνη την νύκτα, βλέπω τον Γέροντά μου να είναι ντυμένος με τον μαύρο μανδύα και ενώπιον της Ωραίας Πύλης, να παρακαλή τον Δεσπότη Χριστό, λέγοντας: «Κύριέ μου, σώσον τον πατέρα Εφραίμ. Κι αυτός είναι πλάσμα των χειρών σου και συγχώρησον αυτόν δι' ο,τι ως άνθρωπος ήμαρτεν». Εγώ εστεκόμουν δίπλα του και ενώπιον της εικόνας του Χριστού του Τέπλου, τελείως συντετριμμένος και μετανιωμένος για το παράπτωμά μου.

Ο σεβαστός μου Γέροντας αγαπούσε τις αγρυπνίες, στις οποίες έψαλλε και στεκόταν σαν αναμμένη λαμπάδα. Επίσης επήγαινε σε πανηγύρεις Μονών που τον καλούσαν, και προπαντός στην Μονή του Ἀγίου Παύλου. Τότε εκεί Ἠγούμενος ήταν ο πατήρ Σεραφεΐμ, ο οποίος ήταν μεγάλη προσωπικότης στην εποχή του.

Είχε σε τιμή και σεβασμό όλους τους Ἀγίους, μα περισσότερο στον Ὅσιον Ἰωάννη τον Θεολόγο και τον Ὅσιο Νικόδημο τον Ἀγιορείτη. Μάλιστα είχε κόψει από τα πνευματικά γυμνάσματα την μορφή του Ἀγίου Νικοδήμου και την είχε βάλει σε κορνίζα πάνω από το προσκέφαλό του. Σε ερώτησί μου κάποτε: “Γιατί, Γέροντα, τιμάς τον Ὅσιο Νικόδημο, αφού ακόμη δεν τον έχει η Ἐκκλησία ανακηρύξει Ὅσιο; Αυτός παιδί μου μου είπε, είναι Ὅσιος και ας μη τον ἔχη ανακηρύξει η Ἐκκλησία. Είναι μεγάλος Ὅσιος και διδάσκαλος της Ἐκκλησίας μας”.

Το πρόβλημα της λειψανδρίας στα Μοναστήρια του Ἀγίου Ὁρους, υπήρξε οξύ κατά τα μέσα του 20ου αιώνας. Ὁ μακαρίτης παπά-Θανάσης, μου ἔλεγε ότι τα Μοναστήρια δεν ερημώνουν από ανέχεια και πτωχεία, αλλά από ανθρώπους. Καί οι άνθρωποι που φταίνει γι’ αυτή την ερήμωσι, είμεθα εμείς, διότι δεν δείχνουμε καλή διαγωγή και πρέπει να προσέχουμε να μη σκανδαλίζουμε κανέναν. Ἔχομε λόγο να δώσουμε απέναντι του Θεού και γι’ αυτές τις ψυχές που μας ἔστειλε ἐδῶ ο Θεός και εμείς με τα ἔργα μας τους σκανδαλίζουμε.

Ἄλλοτε πάλι μου ἔλεγε· «Ἄς αγωνιζώμεθα, παιδί μου Εφραίμ, για να τηρήσουμε παρθένα και καθαρὰ τον νούν, την καρδιά και το σῶμα μας. Χωρίς αυτή την καθαρότητα, δεν θα αισθανθούμε ποτέ Πατέρα τον Θεό και αδελφούς τους Πατέρας. Ὅταν ο Θεός βλέπη τέτοιες πτώσεις παραχωρεῖ μεγάλα δεινὰ στα Μοναστήρια. Ἄν μερικά Μοναστήρια καίγωνται, να ξέρης, ότι παραχωρεῖ ο Θεός τέτοιες δοκιμασίες για να σωφρονίσῃ ἐμὰς τους Μοναχούς.

-Πάτερ Εφραίμ, τι κανόνα προσευχῆς ἔβαζε ο παπά-Θανάσης για κάποιον που θα ερχόταν στο Μοναστήρι για δόκιμος;

Δεν ξέρω τι ἔκανε με τους άλλους. Εμένα, όταν ἦλθα, μου εἶπε να τραβῶ ἑξὶ κομποσχοίνια και 60 μετάνοιες εδωφιαίες. Ὅταν ἔγινα μεγαλόσχημος, μου ἐδῶταν ἔγινα μεγαλόσχημος, μου ἔδωσε για κανόνα 12 κομποσχοίνια και 120 μετάνοιες. Τώρα ὁμως δεν κάνω καμμία, οὔτε μία δεν μπορῶ. Ἐχω πολλές ἐλλείψεις. Ο Θεός να με λυπηθῇ.

-Τώρα στα γεράματα τι προσευχές διαβάζεις, πάτερ Εφραίμ;

Όταν σηκώνομαι την νύκτα, τρεις ὥρες πριν σημάνει η καμπάνα για την πρωινή ακολουθία, λέγω το Τρισάγιο, τις εωθινές προσευχές· «Ἐκ του ὕπνου ἐξανιστάμενος..., τον 50ον Ψαλμό, τον Ὕμνο και τελειῶνω με το Πιστεύω. Κατόπιν τραβῶ 12 κομποσχοίνια για το Χριστό, δύο στην Ἀγία Τριάδα, ἐπειδὴ ἔχω την εἰκόνα της και πρέπει πάντοτε να καταφεύγουμε στην Ἀγία Τριάδα, στην

Παναγία άλλα 2, ένα στον Άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο ένα στον Τίμιον Πρόδρομο, ένα στους Αγίους Προστάτας της Μονής, ένα στους γονείς μου, ένα στους κοιμηθέντας αδελφούς, και το τελευταίο το τραβώ απαραίτητως για τον Γέροντα και την Αδελφότητά μας.

Το απόγευμα, αφού κοιμηθώ λίγο και σηκωθώ, έχω άλλη τακτική. Κατ' αρχήν λέγω τους χαιρετισμούς της Παναγίας, ύστερα τους χαιρετισμούς του Χριστού και στην συνέχεια διαβάζω προσευχές από το Προσευχητάριο. Αυτό το βιβλίο είναι διηρημένο σε επτά τμήματα, το καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μία ημέρα. Έτσι διαβάζω για κάθε ημέρα διαφορετικές προσευχές, οι οποίες πολύ με ωφελούν και κατανύσσουν. Μερικές απ' αυτές τις έμαθα απ' έξω.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί, ότι ο π. Εφραίμ όλες αυτές τις προσευχές και τα κομποσχοίνια τα κάνει όρθιος, στηριζόμενος σε ένα ξύλο σχήματος ταύ. Παρ' ότι τον πονούν τα πόδια του, δεν συγκατατίθεται να καθίσει λίγο. Τού είπα κάποτε:

-Τώρα εγέρασες πάτερ Εφραίμ, να κάθεται λίγο, όταν κάνης τον κανόνα της προσευχής σου.

-Έεε δεν πρέπει, μου λέγει, είναι Κανόνας. Αφού με κρατούν ακόμη τα πόδια μου, θα στέκωμαι όρθιος. Μόνο όταν έχουμε Θεία Μετάληψη, διαβάζω την νύκτα στο κελλί μου τις ευχές της Θείας Μεταλήψεως, αλλά κάθομαι λίγο, διότι είναι πολλές και κουράζομαι.

-Ποιό είναι το καταστάλγμα της επί 70 περίπου χρόνια, διαβιώσεώς σας στο Άγιο Ορος, πάτερ Έφραίμ;

Το καταστάλγμα είναι μηδέν. Τίποτα δεν εκάναμε. Κάποτε ο Γέρο-Βαρλαάμ, ρώτησε το Γέρο-Ιάκωβο Διονυσιάτη, σπουδαίο Μοναχό, χρηματίσαντα και Πρωτεπιστάτη στην Ίερά Κοινότητα, προ του θανάτου του:

-Τι κάνεις πάτερ Ιάκωβε;

-Τίποτε δεν κάνω, πάτερ Βαρλαάμ, μόνο αυτά τα βράχια που φυλάγουμε εδώ, να υπολογίση η Παναγία μας.

Έτσι λέω κι εγώ. Από έργα δεν έχω τίποτα. Ελπίζω μόνο στο έλεος του Θεού. Για τα χρόνια που έμεινα εδώ, δεν θέλω να με πληρώση, γιατί δεν το αξίζω, αλλά ας μου δώση και το πιο ελάχιστο και αυτό από την πολλή Του αγαθότητα, και όχι για τα χρόνια που έζησα εδώ.

Δεν έχω καλό έργο να σας δείξω. Ούτε είμαι σε θέση εγώ να σας συμβουλευσω. Έχουμε τόσα βιβλία, Γεροντικά, Πατερικά, Ευεργετινός, ο Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος, ο Ιωάννης της Κλίμακος και άλλα βιβλία. Σε κάποιο μέρος λέγει ο Άγιος Συμεών ο Θεολόγος: "Απόκτησε την χάριν του Αγίου Πνεύματος και αυτή θα σε διδάξη τι να κάνης. Καί να θέλεις να αμαρτήσης, όταν η χάρις σε επισκιάση, δεν σε αφήνει να πέσης".

[Συνεχίζεται]

Πηγές: agioritikesmnimes.blogspot.gr – anavaseis.blogspot.gr